

xach, àlies *Mante*, un dels propietaris de l'estudi Track a Track de Corbins. Ell assessora els músics "sempre que vulguin, es deixin i siguin receptius". Els socis d'en Mante són en Robert Riu, *Puça*, i en Rubén Satorra. A més, compten amb la col·laboració d'en Joseán Abarca, que és el tècnic del Cafè del Teatre.

Avui és dijous i el grup Sideburn Quartet, integrat pel Jordi Reixach, en David Vall, la Laia López i en Santi de Pablo, fa el darrer assaig abans del seu debut, l'endemà, a Linyola. Enmig de la voràgine que acompanya les hores prèvies al concert, ultimem els darrers detalls a l'estudi de Corbins. Tots ells han participat en la gravació d'alguns discs i coincideixen a dir que la primera vegada que s'entra en un estudi impressiona. "Quan treballes a l'estudi, el que busques és que el resultat s'assembli el màxim al que tu fas, a allò que vols transmetre i, sobretot, que el tècnic no espatlli allò que t'ha costat tan aconseguir. Vols que la gent entengui el teu missatge", explica en David. Aquesta connexió que s'estableix entre l'artista i el tècnic s'entén, molts cops, perquè el tècnic de so habitualment també és, o ha estat, músic, la qual cosa li dóna les eines per poder realitzar un fort exercici d'empatia i participar d'aquest procés que requereix de la bona entesa entre uns i altres perquè el producte final desprengui qualitat.

A més, gran part dels estudis disposen d'un segell propi, de manera que ells mateixos es poden encarregar de la distribució dels CD dels grups que els interessa. Casafont Records, A

ESTUDIS DE GRAVACIÓ LLEGENDARIS

ABBEY ROAD (Londres)

El mític estudi londinenc ha albergat grups de la talla de The Beatles, que van gravar la major part de la seva discografia en aquestes instal·lacions. Les parets d'aquest estudi també van escoltar grups mítics com Pink Floyd, Blur, Dire Straits i, en l'àmbit espanyol, Hombres G i Mecano.

L'any 2010, la discogràfica EMI va anunciar la venda de l'edifici, però, finalment, el Govern britànic va declarar l'estudi monument històric i així va evitar que fos destruït.

BLUE NOTE RECORDS (Nova York)

És el segell de jazz per excel·lència i pels seus estudis hi han passat personalitats com Horace Silver, Jimmy Smith i Norah Jones. Un dels motius pels quals va esdevenir espai de culte fou pels dissenys de les portades dels anys 60 i 70 creades pel dissenyador Reid Miles, on es mostraven fotografies de l'estudi de gravació retocades amb un estil molt particular en blanc i negre i un altre color més cridaner.

SUN STUDIOS (Memphis)

Coneguts com els estudis on va néixer el rock

and roll, han treballat amb artistes de la talla de Johnny Cash, Carl Perkins, Roy Orbison i Jerry Lee Lewis. Van ser els estudis on Elvis Presley va gravar el primer disc.

ATLANTIC STUDIOS (Nova York)

És conegut per ser el primer a gravar en estèreo. Han creuat les seves portes Led Zeppelin, Wilson Pickett, The Rolling Stones, Aretha Franklin, Bee Gees, AC/DC, etc.

THE RECORD PLANT (Nova York)

Gary Kellgren va treballar per construir un estudi que no només fos confortable sinó que també augmentés la creativitat dels artistes. I, segons sembla, ho va aconseguir perquè van treballar amb Frank Zappa, Jimmi Hendrix, la Velvet Underground, John Lennon i Bruce Springsteen. El primer disc que es va gravar entre les seves parets va ser 'Electric Ladyland' de Jimmy Hendrix.

ELECTRIC LADY STUDIOS (Nova York)

Construït per Jimmy Hendrix, hi han gravat David Bowie, Stevie Wonder, The Clash, Mike Oldfield, The Rolling Stones i Guns N'Roses, entre molts d'altres.

HANSA TONSTUDIO (Berlín)

Es van convertir en un referent pel que fa a les gravacions de post-punk i synth pop gràcies a la qualitat del seu so fosc. David Bowie, Iggy Pop, U2 i Depeche Mode van gravar els seus discos en aquests estudis.

CRITERIA RECORDING STUDIOS (Miami)

Van gravar temes del nivell de 'I Feel Good' de James Brown, 'Layla' de Derek & The Dominoes i 'Hotel California' de Eagles, i han treballat amb músics com Eric Clapton, John Denver i Julio Iglesias.

ROLLING STONES MOBILE STUDIO (Newbury, EUA)

La banda britànica va decidir crear un estudi a la casa de Mick Jagger que els permetés més flexibilitat horària. Per aquelles instal·lacions hi van passar Led Zeppelin i The Who, entre d'altres.

HIT FACTORY (Miami)

Inicialment tenia les instal·lacions a Nova York, però, a causa de la proliferació dels equips digitals va haver de traslladar-se a una seu més petita. Madonna va treballar amb ells.

Amb les noves tecnologies es corre el risc de gravar discos que sonin massa perfectes.

Track i Khlamor Records (propietat del Txabi Àbrego) s'han encarregat de difondre l'obra d'alguns dels grups que integren el panorama musical actual de la província de Lleida.

Però entre la gravació i la distribució hi ha un pas important: la masterització del disc. Després d'haver enregistrat les cançons, ja sigui amb tots els músics tocant a la vegada, cosa que els dóna un aire més real, de directe, i que acostuma a anar més ràpid, o gravant els instruments per separat, un per un, la qual cosa implica que posteriorment s'han de mesclar, cal acabar d'ajustar el so del disc perquè sempre soni igual de bé, independentment de quin sigui l'aparell reproductor. Aquest darrer pas, generalment es fa en un altre estudi que es dedica exclusivament a fer masteritzacions, de manera que així se n'augmenta la qualitat perquè aquests estudis ja disposen dels aparells específics necessaris per fer aquesta feina.

"Amb la tecnologia de la qual es disposa avui dia, es corre el risc de gravar discos que sonin massa perfectes. S'ha de saber parar perquè un disc que té algun petit error pot arribar a ser més humà", explica el Mante. "Moltes vegades es pot caure en la sobreproducció: afegir, afegir, afegir, i acabar fent un so molt barroc amb més cors, més guitarres i més de tot. És per això que el més important és saber com vols sonar!"

Els artistes que acudeixen als estudis presenten perfils tan variats com estils de música hi ha. Generalment es treballa amb màquines digitals, però encara existeixen els romàntics

que defugen les noves tecnologies i que volen seguir treballant amb el sistema antic, la cinta de casset i les taules analògiques. En Jordi Jordana, de Gramount Records, disposa de la infraestructura necessària per treballar tal com es feia abans, però admet que el cost es dispara una mica perquè tot el procés és molt més laboriós. Això sí, tothom coincideix a dir que la qualitat de l'analògic, de moment, no s'aconsegueix amb el digital.

El preu que paguen els músics per gravar un CD varia molt perquè depèn del temps que cal dedicar-hi, i aquest fluctua molt segons si l'artista té clar el que vol i ho porta ben assajat o no. "Es pot fer una cosa amb cara i ulls per uns mil euros, sempre que el grup vingui preparat", assegura el Mante.

Universos de creació on els amants de la música treballen per crear el llegat musical de les primeres dècades del segle XXI.

GRAMOUNT RECORDS. En Jordi Jordana descansa durant una sessió de gravació nocturna al seu estudi.

